

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéva:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 »
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kőszítrák visszadási
 vagy megöröszése nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyi szám ára 8 fillér.

Katholikus Népszövetség Nagyváradon.

Vasárnap egy beszéd kapcsán egészen önkéntelenül pattant ki a gondolat: meg kell csinálni Nagyváradon a katolikus Népszövetséget és a lehető legszélesebb akciót kell indítani a keresztény sajtó érdekében.

Nem egészen új és nem is ismeretlen intézmény a Népszövetség Nagyváradon. Hivatalos helyi szervezete a Népszövetségnek Nagyváradon még nincs, de szétszórva a városban több száz népszövetségi tag van, a kik egy része Olasziban némi szervezettel is rendelkezik, a többi városrészekben pedig minden különös szervezet nélkül közvetlenül a központtal tartottak fenn érintkezést. Ugyancsak tekintélyes csoportja van a Népszövetségnek a váradvelencei plébániához tartozó Fugyivásárhelyen, a hol egy egyszerű, de lelkes katolikus férfi, egy utkaparó a Népszövetségbe összehozta csaknem az egész fugyivásárhelyi katolikus hitközséget. Az egyházmegye kisebb-nagyobb helyein már évek óta virágzó szervezetei vannak a Népszövetségnek. Hogy mást ne említsünk, a debreceni szervezet egyike a legagilisabbaknak az országban — már pedig Nagyváradon minden gyengesége

mellett talán csak mégis erősebb a katolicizmus mint Debrecenben?

Szerte az országban egyre nő és gyarapszik a katolikus Népszövetség tagjainak száma. Érdekes példa Kassa, a hol tavaly ezer tagja volt a Népszövetségnek, rá egy évre pedig a népszövetségi tagok száma felszökött kétezerre. Egész Magyarországon a tavalyi év végén a népszövetségi tagok száma felülhaladta a negyedmilliót, most pedig már közel jár a háromszázezerhez. Ez a mozgalom kapta meg a maga elragadó erejével vasárnap délután a nagyváradai Legényegyletben összegyűltek lelkét és egy szívvel, egy lélekkel elhatározták, hogy Nagyváradon a katolikus Népszövetséget meg kell és meg is fogják alakítani.

A kész anyag megvan hozzá: van már is több száz népszövetségi tag. Egy kis jóakarattal és buzgósággal egészen könnyen elérhető, hogy rövid idő alatt a nagyváradai népszövetségi tagok száma hatnyolcszáz, talán szer is legyen a formális megalakulásig. Ez pedig már olyan tekintélyes szám, a mely föltétlenül sullyal fog birni ott, a hol érvényesülni kíván.

Katholikus körökben régóta foglalkoztak már Nagyváradon a Népszövetség megalakításával, de abban a nézetben vol-

tak mindezeideig, hogy meg kell várni az alkalmas időt. Nos hát vasárnap a legényegyleti közönség hangulata megmutatta, hogy az alkalmas idő elérkezett. Érdemes lett volna látni és hallani mindenkinek azt a lelkesedést, melylyel ott ígéretet tettek, hogy a Népszövetség zászlajának kibontásán mindannyian teljes lelkeséssel dolgozni fognak! Hogy sietett mindenki beiratkozni, hogy kértek gyűjtőleveket — de nem kaptak, mert senki sem gondolta, hogy egy vasárnapi összejövetelből a Népszövetség megalakítása fog kipattanni, nem készültek rá gyűjtővelekkel.

Önkénytelenül, minden előkészítés nélkül, a lelkekből fakadt a sürgető követelés, hogy a kath. Népszövetséget Nagyváradon meg kell alakítani. És most már meg is alakítjuk. Akik ott voltak a vasárnapi előadásán, férfiak és nők, hivatalnokok és iparosok mind mint az eszme lelkes apostolai távoztak el azzal az erős elszánással, hogy tovább ferjesztik, propagálják a gondolatot s a lehető legrövidebb idő alatt megadják Nagyvárad katolikus közönségének azt a szervezetet, melyre oly nagy szüksége van, ha méltóképp érvényesülni akar: a kath. Népszövetséget.

Ezzel kapcsolatosan indult meg ugyan-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A siket-némák oktatása.

— Emmer István előadása. —

Midőn arra vállalkoztam, hogy a magyar gyermektanulmányi társaság nagyra becsült tagjai, valamint a város díszes közönsége előtt a siket-némákról s azok oktatásáról felolvasást tartsak, megvallom azt a célt tűztem magam elé, hogy az itt jelenlévők érdeklődését és szívét megnyerjem védeenceink érdekében.

Azon embertársainkkal fogom megismertetni az igen tisztelt közönséget, akiket a mostoha sors megfosztott a hallástól és a beszéd-től; akik a fogyatékoságuk folytán megfosztva a kultúra összes állásaitól, szellemi és anyagi nyomorúságban töltik a keserves életüket, akikről szomorú szívvel elmondhatjuk, hogy;

Ők sosem hallottak szólni még harangot,
 Erdők hűvösében édes madárhangot,
 Nem tudják, nem értik, hogy mi az ének,
 Hogy mi a gügyögés az anya szívének.
 Bölcsődaluk nem volt s nem tudják mi rezdül
 Az anyai szótól, a szíven keresztül.
 Vágyakozó lelkük örökös beteg,
 Mert hiszen szegények némák és siketek.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Ne vájjanak tőlem költői ihletiséget, mert bár lángoló szeretettel rajongok a siket-némák ügyéért, nem a szavak varázserejével, hanem az igazság fégyverével akarok az önök elméjéhez és szívéhez férkőzni.

Világító szövétneket veszek tehát a ke-

zembe s annak fénye mellett az élet zajos utjáról letérve egyszerű ösvényen vezetem végig önöket, mélyen tisztelt hallgatóim, hogy szűk keretben, röpké ködfátyolképekben szemléltesszem azt a kis világot, amelybe a mostoha és következtetjen sors négyézerkötű embertársainkat, a siket-némákat száműzte.

Siketnéma! E szó hűen fejezi ki a maga egész borzalmasságaiban azt a kettős testi fogyatkozást, melylyel oly sok embertársunkat sújt a végzete. Képzeljük el kérem azt a szerencsétlenséget, midőn valaki nem hall semmit, tehát siket; ajkai nem nyílnak szóra, tehát néma. Ezek közül csak az egyik fogyatkozás is végtelenül lesújtó állapot, hát ha még, ha e kettő együtt van. Már pedig e két baj rendszerint együtt jelentkezik. A siketség eredményezi a némaságot; a siketség az ok, a némaság az okozat. Aki nem hallja az emberi beszédet, az nem vehet tudomást róla és természetesen nem is érezhet magában ösztönt arra, hogy a beszédet, mint előtte ismeretlen valamit utánozza, megtanulja. Az oly gyermek tehát, aki siketen jön a világra, vagy élete első két évében veszíti el a hallóképességet, néma marad; az oly gyermek ellenben, aki 3—6 éves kora között, tehát akkor siketül meg, amikor már beszélni tud, természetes okokból, hosszabb rövidebb idő alatt szintén e'felelji a beszédet, teljesen elnémul, ha csak mielőbb nem részesül szakszerű oktatásban. A hat éven felüli korban szerzett siketiséggel a tapasztalás szerint már csak részleges némaság jár együtt. Amint a mondottakból meggyőződési méltóztattak, a siketség a némaságnak szülő anyja. Bizonyára nem lesz érdektelen, ha több vonásokban rámutatok az okokra, amelyek a siketiséget előidézik.

Eredetere nézve ugyanis kétféle siketiséget különböztetünk meg, u. m. olyant, amelyet az egyén születésekor magával hoz a világra és olyat mely születés után első vagy későbbi éveiben sújtja őt.

A megfigyelések és vizsgálatok igazolták, hogy ugy a veleszületett, valamint a születés után szerzett siketségnek más és más okai vannak. A veleszületett siketség okait rendszeren a szülőkben és azok életviszonyaiban, ellenben a később szerzett siketség okait majdnem kizárólag magában a siket egyénben és körülményeiben lehet feltalálni.

A veleszületett siketség okai közül csak néhányat említek fel. Ilyenek: Az átöröklés, ha t. i. a szülők esetleg a legközelebbi vérokonok siketnémák, nagyothallók vagy fülbetegek; a szülők testi és lelki sajátságait a tapasztalat szerint ugyanis sok esetben öröklük a gyermekek. A szülők közötti vérokonosság nincs ezen a világon abszolút ideális egészségű ember s ha e mellett elfogadjuk az átöröklés tanát, akkor valószínűnek kell tartanunk azt, hogy a vérokon szülőkben azonos testi hibák és hasonló betegségekre való hajlamok vannak kifejlődve, amely hibák gyermekeikben hatványozott mértékben lépnek fel.

Ellenben, ha a szülők nem vérokonok, akkor egymásnak ellentétes hibáit, ellentétes előnyös tulajdonaikkal mintegy ellensúlyozák s ennek következtében valószínűbb, hogy egészséges, erőteljes gyermekek lesznek. Igen sokszor siketnéma gyermekekkel sulytja a végzet az olyan szülőket is, akik között nagy a korkülönbség, vagy a kik mindkét részről igen előrehaladott koruak, továbbá a kik ifjú korukban kicsapongó életmódot folytattak és a kik vérbetegségben szenvednek. A vele szü-

olyan lelkes mozgalom a katolikus sajtó érdekében is. Őszintén és nyíltan megmondották, hogy Nagyvárad katolikus sajtójának megerősítése: minden keresztény embernek kötelessége. Széleskörű akciót indítanak meg a katolikus sajtó terjesztése érdekében. Ott helyben azonnal csoportosan jelentkeztek új előfizetők s egyúttal minden új előfizető további előfizetők gyűjtését is helyezte kilátásba.

Ezzel szemben nekünk, a Tiszántul szerkesztőségének és kiadóhivatalának is kötelességeink vannak. Ismerjük és teljesíteni is fogjuk azokat mielőtt az előfizetők gyarapodása azt lehetővé teszi.

Nagyvárad keresztény közönsége nem fog addig kellő tekintéllyel és súlylyal feltéphetni, míg nincs erős sajtója és erős szervezete. Ezt pedig csak mindnyájunk erős akaratával, vállvetett munkájával érhetjük el.

Dolgozzék mindenki, ne huzódjék vissza gyáván és tunyán senki! Fel a lobo-góval, két jelszó van rajta: katolikus sajtó, katolikus népszövetség!

A politikai helyzet. Bár Justh Gyula harciasan beszélt, azért a munkapárton tele vannak békereményiséggel. A kormány — így mondotta a munkapárt egyik vezetője — két célja van. A normális munkarend helyreállítása az egyik; a véderő tető alá hozatala a másik. Mindkét cél elérhető s utjában akadályok már alig vannak a Justh-párt kívánsága a választói reform. A kormányé és a munkapárté ugyanez. A választójog nem zárja ki a véderőreformot. Ezért illetékes felhatalmazás alapján mondhatom: a kormány foglalkozik a tervvel, hogy mielőbb anyagi törvényben biztosítsa a reform megalkotását. Annak tartalmáról, módjáról most folynak a tanácskozások s addig, a békekötésig: fegyverszünet.

letett siketség ajkaihoz számítják még a szűk iszákosságát, egészségtelen foglalkozását és elégtelen, hiányos táplálkozását is.

A születés utáni időben szerzett siketséget egyrészt a fülben fellépő önálló betegségek okozzák, minők a sebek, fekélyek, kelések, csontszu, hülések stb., másrészt pedig oly betegségek is előidézhetik, a melyek a test más részein lépnek ugyan fel, de természetüknél fogva tovaterjednek s a fül szerkezetében is gyulladást és gonyesedést okozván, arra rom-és pusztító hatással vannak. Ilyen betegségek gyermekeknél: az agyvelőgyulladás, az agyhártya lob, agyrázkódás, nyakszirt merevedés, nap-szurás, himlő, vörheny, görvénykór, rák stb.

A hallási képességet az említett okokból az élet bármely időszakában el lehet veszíteni, de a tapasztalat szerint a legtöbb esetben az élet első három évében áll be a megsiketülés, mivel abban az időben vannak a gyermekek legtöbb, olyan ártalmas betegségek kitéve, a melyek a még gyenge, fejletlen, csekély ellenálló erővel bíró hallószervezetükre káros befolyást gyakorolhatnak.

Előidézhetik még a fül megbetegedését és esetleg a megsiketülést is kis gyermekeknél a fülcimpának piszkos tüvel való átlukasztása, a fülbe kiállítás, a fülkagyló rángatása, a fülre adott csók és ütés, erős durránás a fül közelében stb. Sok gyermek veszítette el hallását az által is, hogy saját vigyázatlanságából vagy mások pajzánosságából idegen test: bab, kukorica jutott a fülébe.

Ezek után vessünk egy futó pillantást a siketnémák testi és lelki sajátságaira.

Őnök közül, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! igen sokan bizonyára olyan szánalomra-méltó teremtsenek képzeltek eddig a siketn-

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 27.

Elnök **Návay** Lajos.

Az elnök jelenti, hogy napirend előtt Justh Gyula, Vertán Endre, Bakonyi Samu és Benedek János kértek felszólalásra engedélyt amit ő megadott.

Justh azért sem enged.

Justh Gyula reflektál Apponyi azon megjegyzésére, hogy ők nemzetellenes politikát csinálnak és olyan elemekkel szövetkeztek, akik szintén ilyen tendenciákat tartanak szem előtt. (Zaj.) Hát ő ezt határozottan megcáfolja és visszautasítja ennek még a látszatát is. (Helyeslés a Justh pártban.) Ezután foglalkozik Désy tegnapi beszédével és megállapítja azzal szemben, hogy komoly tárgyalások a Berzeviczy-féle békeakció idejében nem voltak, mert nem volt megbízása a kormány részéről. (Désy Zoltán fejét rázza.)

Hiába rázza a fejét Désy, ez így van. (Zajos derűtség.) Kijelenti még, hogy a vezetése alatt álló párt már precizizozta álláspontját abból sem el nem vehet, sem hozzá nem tehet. (Eljenzés a szél ő baloldalon.)

Désy Zoltán igazolni igyekszik tegnapi fejtegetéseit s azt mondja, hogy ő is és Justh is letért arról az álláspontjáról, amelyet előzőleg folytatott.

Justh Gyula: En nem (Zajos derűtség.)

Désy Zoltán kijelenti még, hogy ő legjobb meggyőződése szerint beszélt tegnap és ő úgy emlékezik vissza mindarra, ami közte és Justh között történt. (Helyeslés a Kossuth-párton.)

Holló Lajos személyes megtámadtatás címén szólal fel s azt mondja, hogy a Kossuth pártból éppen Désyék lehetnek tanúi annak, hogy a Justh-párt nem olyan választójogot akart csinálni, amelynek nemzetellenes tendenciát tulajdonítani nem lehet és nem szabad. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Kijelenti még, hogy a Justh párttal békét lehet kötni, csak teljesítsék a nemzet jogos kívánalmait a véderőreform keretein belül és alkossák meg mindenenk előtt

mát, akinek arcán szellemi korlátotság honol, akinek tekintetéből, kifejezéstelen szeméből s az egész magatartásából bárgyúság olvasható ki. Ime, tekintsenek idehozott növendékeimre s kellemes csalódással fogják belátni tévedésüket. Ezeknek arcáról értelem, intelligencia, fűr-kész szeméből tudásvágy és érdeklődés sugárzik. Ime, mire képes a krisztusi szeretet, mely lehetővé tette nekik azt, hogy a nevelés és oktatás áldásaiban részesüljenek.

Az olyan siketnéma ellenben, aki tanítás és nevelésben nem részesült, tényleg szánandó alak; a kibén a test fejlődésével nem tart lépést az értelem fejlődése s a kibén e miatt az emberi méltóság rendre-rendre állattá alacsonyodik le. A nevelésben és oktatásban nem részesült siketnéma élete valóban sivár és érzéketlen; erkölcsi érzéke nincs s Istentől, val-lásról a legkisebb sejtelemmel sem bír; egyedüli vágya és éelja állati ösztöneinek kielégítése; a szép, jó és nemes előtte ismeretlen, érthetetlen fogalom.

A siketnémákat a látható dolgok érdeklik; a fény, csillogás, szín, pompa az, ami a figyelmüket lekötí. Roppantul szeretik a mozgalmat, nagyvárosias életet, a hol bő alkalom kínálkozik a szemlélésre, melybe soha sem fáradnak bele. Nagyon szeretnek utazni, hogy újabb és újabb látni valók után szomjuhozó lelküknek ez által is tápot szerezzenek. A természet szépségeiben senki sem tud úgy gyönyörködni, mint ők. Az elzárkózottságot, magányt nem kedvelik. Hogy természetes tudvágyukat kielégíthessék, idegen helyen minden zeget-zugot kikutatnak. E miatt gyakran illetleneknek és tolakodóknak látszanak. Nagyon boldogok, ha plasztikai munkákat és képeket szemlélhetnek. A szép ruha, tisztaság

az általános választójogot. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Vertán Endre polemizál Apponyival s azt mondja, hogy Apponyiék most az obstrukció éretlen gyümölcseit élvezik, dacára annak, hogy Apponyi az ellen szónokolt. Legalább, ősmerték volna be gyöngeségüket és ne a nemzetet vádolták volna meg gyöngeséggel. Szeretné ha a Kossuth-párt megcáfolná azt az általános hiedelmet, mintha jutalomért, vagyis mandátumokért szerelt volna le. A Kossuth-párt nem harcolt a véderő ellen sohasem, tehát nem is volt miről leszerelnie.

Szünet után.

Vertán Endre folytatja beszédét. Minő joggal tartják magukat a nemzet vezetőinek azok, akik a lemondás és a tévedések egész láncolatát követték már el eddig is. Igéretben mindég volt részünk, valahányszor ennek a nemzetnek az áldozatkésztségére volt szüksége a hatalomnak, amely ígéretek azonban sohasem valósítanak meg. (Tetszés a baloldalon.)

A mai parlament nem azért nem munkaképes, mert az obstrukció teszi azzá, hanem a parlament mai összehívása az egyedüli oka ennek, amelyet csak az új választójog alapján összeülő parlament lesz képes megváltoztatni.

Désy Zoltán reflektál Vertán beszédére. Csodálkozik rajta, hogy a Justh-párt most támadja a kormány pártját. A párttól több tárgyalogosságot vár.

Az ülés vége 2 órakor.

A munkapárt türelmetlen.

Budapest, febr. 27.

(Saj. tud.) Ma már 9-ik napja, hogy a véderő napirendre van tűzve, azonban eddig még semmi sem történt a napirend előtti felszólalások miatt. A Just-párt kijelentette, hogy a napirend előtti felszólalásokat az obstrukció fegyverei közé sorozta és azt használni fogja amíg csak lehet. A Justh-pártnak ezt a munkáját a munkapárt már türelmetlenül nézi és megelégette a felszólalásokat.

és külső csin imponál nekik s ezért gondot fordítanak maguktartására. A mondottakból kitűnik, hogy mily értékes szerűk a siketnémáknak: a szem. E nélkül élő halottak volnának. Mily rettenetes sorsra van kárhozható a vak siketnéma, azt leírni nem lehet, de leírni felesleges is, hiszen miadóyán el tudjuk képzelni.

Azt tapasztaljuk, hogy a siketnémák élénk látóképessége mellett, tapintási érzékük is igen fejlett, úgy annyira, hogy gyakran kétséget támasztanak az iránt, vajjon nem hallanak-e? Tapintásuk segítségével némelyek a nagyobb zörejeket megérik. Így észreveszik némelyek, ha a hátuk megett tapsolnak vagy a padozaton dobbantanak. Az asztal mellett ülő siketnémák az asztalon eszközölt legcsekélyebb kopogásra is azonnal figyelmesekké válnak. E tulajdonságukkal a laikus emberben, azt a hitet ébresztik, hogy hallanak, pedig csak a hangokkal járó rezgéseket érik meg.

A siketnéma idegrendszere nem oly finom és érzékeny, mint általában az éperzékűké. A testi fájdalmakat általában nyugodtan, panasz nélkül tűrik. Beszédszerveik általában épek s mindazon mozgásokra alkalmasak, a melyek a beszéd létrehozásánál szükségesek.

Szemleli képességük illetőleg sokáig azonos nézetben voltak az emberek, hogy értelmük, emlékező tehetségük, itélőképességük nincs, s e miatt oktatásra és nevelésre nem alkalmas lények. Ezt a nézetet azonban a velük elért tanítási eredmények lényesen megcáfolták.

Hogy a siketnémák gondolkodó, értelmes lények, ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az ő sajátságos jelnyelvük, amelyet már abban a korban kezdenek használni, amikor az éperzékű

Budapest, febr. 27.

(Saj. tud.) Földes Béla tegnapi beszédében említett garancia az volna, hogy a kormány egy egyszakaszos törvényjavaslatot nyújtana be, melyben a választójog törvényeinek előkészítésére és a törvény részletes kidolgozására utasítaná a Ház a kormányt. A kormányban megvan a hajlandóság ilyen törvény készítésére, azonban azt nem fogadja el, hogy abban a kormány meg legyen kötve. Nagy a kilátás arra, hogy a Justh-párt és a kormány között fennálló differenciák elfognak mulni. A munkapárt várja a megkezdett akció betetezését.

UJDONSÁGOK.

* **A megyés püspök itthon.** Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyés püspök a tegnapi estén gyorsvonattal hazaérkezett Nagyváradra.

* **Farkas Kálmán Nagyváradon.** Ugy a város csatornázásánál, mint a városi vízműnél olyan szakkérdések merültek fel, hogy a városi tanács szükségesnek tartja Farkas Kálmán műszaki tanácsos lekövetelést a miniszteriumból s ez iránt már intézkedett is. Farkas Kálmán műszaki tanácsos a jövő hét csütörtökjén, március 7-én érkezik Nagyváradra s másnap délelőtt megtekinti a csatornázási munkálatokat s a vízvezetési telepeket s pénteken, március 8-án részt vesz egy csatornázási, mint a vízvezetési szakbizottság ülésén. Ez alkalommal tárgyalja a vízvezetési szakbizottság a vízvezetéknel tervezett magas csővezetékét a Nilgesztelepnél.

* **Az őszi nagygyakorlatok.** Az idei nagygyakorlatokon a temesvári és a nagyszombati hadtestek vesznek részt, tehát a mi katonáink jelen lesznek a nagy katonai manőveren. A

gyermek beszélni tanul. Kifejezésre vágyó lelkük sugallatából, benső szükségétől üzve a környezetüktől támogatva alkotják ugyanis maguknak a jelnyelvet olyantórt, hogy a szemlélt tárgyak, állatok, személyek, tulajdonságok, cselekvések s más jelenségek legfeltűnőbb ismertető vonásait elismerik s azokat megfelelő taglejtésekkel kifejezésre juttatják.

Noha a jelnyelv még sem közelíti a mi hangbeszédünket, még is alkalmas bizonyos határokon belül arra, hogy általa a siketnéma gondolatait másokkal közölhesse és viszont mások taglejtéséből azok gondolatait megértse. A siketnéma nyelvbeli ismeretéből már intézetbe lépése alkalmával egészen bizonyosan megtudjuk állapítani értelmének és szellemi fejlettségének fokát.

Magaviselet és erkölcs tekintetében a jól nevelt siketnéma alig különbözik épérékű kortársaitól.

Csak hogy igen kevés családban nevelik jól a siketnémat. A jobb módú szülők többnyire elnézők fogyatékos érzékű gyermekükkel szemben, tulságos szeretettel halmozzák el őt, mindent megengednek neki, csak hogy kárpótolják őt szerencsétlenségéért. Az ilyen gyermek elbizakodottá, engedetlené lesz s mindenkit szolgájának tekint. A szegényebb szülők

hadgyakorlatok főparancsnoka *Ferenc Ferdinánd* trónörökös, akinek hadiszállása előbb Kolozsvárott, majd Dáván lesz. A trónörökös Dáváról automobilon Bradra és Abrudbányára megy, ahol a zárógyakorlatok lesznek. Összesen hat gyaloghadosztály, négy lovas dandár, továbbá két tábori tarack, hat mezei tüzérezred és egy lovasított tüzérhadosztály vesz részt. A temesvári hadtest parancsnoka Seefranz Antal tábornok, a nagyszombati hadtest parancsnoka pedig kövesházi Kövess Hermann gyalogsági tábornok lesz.

* **Kinevezések a postánál.** A m. kir. kereskedelemügyi miniszter a nagyváradai posta és távirda műszaki felügyelőségénél Buzás Elemér posta- és távirda főmérnököt műszaki tanácsossá, a fogalmazói karban Surányi Sándor napidíjas posta és távirda fogalmazót a X-ik fizetési osztályba fogalmazóvá, Gremesperger István, Zachariás János, Magyar György, Haberland Gyula, Rácz Dezső posta és távirda segédtisztjelölteket segédtisztékké, Szilágyi József és Virányi Nándor posta és távirda segédtisztjelölteket I. oszt. kezelővé nevezte ki. I. oszt. posta és távirda, illetve távbeszélő kezelők lettek: Jakabos Tivadarné, Hveresztes Mária, Fábry Barnabásné, Csalah Gusztávné II. oszt. posta és távirda kezelők. II. osztályu posta, távirda és távbeszélő, illetve írógépkezelő nékké a következők: posta és távirda kiadók lettek kinevezve: Milibák Józsefné, Gáspárdy Antonia és Ritter Richardné, Bálint Márton II. osztályu gépész I. osztályu gépészé. Vitkovits Péter napidíjas szerelő segédműszerészé lett kinevezve.

* **Radu Demeter a miniszterelnök-nél.** A magyar püspökség felállítása ügyében az oláh görögkatholikus püspöki kar a múlt napokban Balázsfalván konferenciát tartott, hogy a felállítandó magyar püspökség kérdésében álláspontját precizirozza. Mivel Mihályi görög-katholikus érsek és Hosszu Vazul szamosújvári püspök gyengélkednek, a püspök kar Radu Demetert bizta meg, hogy a kar álláspontját magában foglaló memorandumot Rómába vigye. Egyben elhatározták, hogy még

szabadjára eresztik a siketnéma gyermeküket, aki azután egész nap felügyelet nélkül kóborol s ily körülmények között természetesen sok rossz tulajdonságot sajátít el, minők: lopás, verekedés stb.

Vannak ismét olyan siketnéma is, akiket szülei a ház szegényének tartván, valósággal elrejtenek a világ szeme előtt. Az ilyen gyermek rendszerint félték, bizalmatlan, álnok.

A siketnémat izgékony, haragos, indulatos és boszúálló lénynek tartják. Ez a nézet azonban hamis és a körülmények helytelen megítéléséből ered.

Avatatlanokra ugyanis az ő élénk taglejtései és sokszor túlzott arcjátéka az izgatott és haragos ember benyomását gyakorolja.

Sokan azt gondolják, hogy a siketnéma nincs kifejlődve a részvét, hála és ragaszkodás érzelme. Ennek a mi tapasztalásunk, akik velük és értük élünk, nem csak hogy teljesen ellentmond, de sőt éppen az a körülmény acélozza meg erőnként nehéz és fáradságos munkánkban, az a körülmény önt belénk lelkesedést és kitartást, hogy olyan hálát és szeretetet tapasztalunk az ő részükről, amilyenre a hallók nem képesek.

(Vége köv.)

mielőtt a memorandumot Rómába viszik, egyik példányát előzetesen a magyar kormánynak is átadják. E megbízatásnak Radu Demeter hétélőn megfelelt és a szóban levő memorandumot gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknek átadta és ugyanakkor jelentést tett gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszternek is. A miniszterelnök és a kultuszminiszter az oláh püspökök eljárását megköszönték és a memorandumot átvették. Radu Demeter a déli vonattal Bécsen keresztül Rómába utazott.

* **50-60 ezer korona felesleges kiadás.** Alig egy éve készült el az új vízműtelep csőhálózata, amely Kolozsvári utcán vezet be a városba az új telep gépjai által a csőhálózatba benyomott vizet. A kolozsvári-utcai főcső bevezetésénél a földmunka óriási költségbe került, amellet, hogy az ut hosszú hónapokig fel volt tartva s az országuti óriási forgalom állandóan veszélyeztetve volt. Most, alig év múlva, jut eszébe a városi mérnöki hivatalnak, hogy a kolozsvári-utcai egyes főcsővezetékek veszélyes és még egy főcsövet kell lefektetni, az eddigivel párhuzamosan, mert így a város egyrészenek vizsgálta ása mindig ki van téve a veszedelemnek, mert csőrepedés, vagy más hasonló éaj esetén egész városrész víz nélkül marad. A vízvezetési bizottság legközelebbi ülésén előterjesztést szándékozik tenni a második főcső lefektetésének elrendelése céljából. Tehát óriási összeget adjon ki ismét a város földmunkára, holott a néhány kilométer hosszú utvonalon az első cső lerakásával egyidejűleg lehetett volna a második csövet is lefektetni s a városnak meglehetősen volna menteni 50-60 ezer koronát. Az nem lehet kifogás, hogy a terveket a miniszteriumban készítették, mert a városi mérnöki hivatalnak előre tudnia kellett volna, hogy egy főcsővel a vízvezetési üzem nem tartható fenn, amint ezt egy kiváló mérnök is megjegyezte, mikor értesült erről a dologról.

* **A vízvezetési bizottság ülése.** Tegnap délután rövid ülést tartott Nagyvárad város vízvezetési szakbizottsága, amelyen Borde Ferenc főjegyző elnöke alatt Korbély József, Sztarill Ferenc, Moskovits Miksa (mérnök), dr. Bárdos Imre és Altnóder Endre városi mérnök voltak jelen. A gör. kath. fiúnevelde az intézetre kivetett vízdíjat magasnak találta s ez ellen fellebbezést adott be. Ennek kapcsán a vízvezetési bizottság foglalkozott a különböző közintézetek vizsgálattatásának a kérdésével. Ugyanis amíg az egyik közintézet csak kedvezményes áron kapja a várostól a vizet, addig más hasonló intézetnek teljesen ingyen ad a város vizet, sőt olyan is van, amelyik semmi kedvezményben sem részesül. A szakbizottság éppen ez okból, a gör. kath. fiúnevelde fellebbezésével nem foglalkozott ezuttal érdemlegesen; hanem szükségesnek tartja, hogy a városi mérnöki hivatal pontosan mutassa ki, miszerint az egyes intézetek minő feltételek mellett kapják a vizet; továbbá szükséges, hogy az összes intézetekbe vizórakat állítson be a város, amelyeken egy évig megfigyelik a vízfogyasztást. Ennek eredményéhez képest lehet aztán szó arról, hogy melyik intézetnek minő kedvezményt nyújthat a város a vízfogyasztásnál. — A városi mérnöki hivatal javasolta, hogy a régi vízműtelep közvetlen szomszédságában a Szent Vince intézet tulajdonában levő 2 hold

A legszebb

estélyi és bálipőcök

MOSKOVITS

Szabott

Telefon 687

Bémertéri fióküzletében.

Gyári egységárak.

Telefon 687.

területet sajátítsa ki a város s csatolja a vízbeszerző területhez. A szakbizottság nem tartja szükségesnek a terület kisajátítását, mert a legilletékesebb helyről ígéret tétetett, hogy a terület csak kaszálásra fog használtatni, sőt ennek telekkönyvi biztosítását is hajlandó megengedni. — A vízvezetési telep állandó felügyeletét tervezte a tanács, de a bizottság ezt sem tartja szükségesnek, mert a vízvezetési telep zárt terület; járvány esetén azonban a vízvezetési telep személyzete teljesítheti a telep felügyeletét.

* **A megyei közgyűlés összehívása.** A vármegyéségi eddig az volt a szokás, hogy a törvényhatóság tagjait nyomtatott meghívókon hívta össze a főispán. A bizottsági tagok a tárgyalás alá kerülő ügyekről csak nagyjában szereztek tudomást a lapok közlései alapján. Így a legtöbb ügyről egyáltalán tudomások se volt. Ezt az állapotot akarja most megszüntetni *Fodor* Rezső bírói tag, aki javaslatot terjesztett be tegnap a vármegyéhez az iránt, hogy a jövőben minden közgyűlés előtt a meghívókkal egyidejűleg a közgyűlés tárgysorozatát is küldjék meg. A javaslat felett a legközelebbi közgyűlés fog határozni.

* **Segédjegyző választás.** A Piskolton rendszeresített segédjegyzői állásra egyhangulag *Rupert Béla* okleveles jegyzőt választották meg. A választás eredményéről tegnap tett jelentést az érmihályfalvai főszolgabíró.

* **Halálozás.** *Fodor Mártonné* szül. *Sebő Mária*, 65 éves korában, hosszas szenvedés után tegnap reggel meghalt. Dr. *Sebő Mihály* ügyvéd nagynénjét gyászolja az elhunytban. A temetés holnap, csütörtökön délelőtt 10 órakor lesz a Lujza menházából.

* **Keresd az — anyózt.** Borzalmas módon nyert befejezést tegnap délelőtt egy régi keletű családi perpatvar Biharkeresztesen. Nagy Lajosné fiatal 26 éves asszony, ezélt 4 évvel ment feleségül *Nagy Lajoshoz*. A házasság első időszakában boldog családi életet éltek Nagyék, azonban később anyósával sehogys tudott kijönni a fiatal asszony. Napirenden volt a perpatvar Nagyéknál. A fiatalasszony sokszor annyira elkeseredett, hogy heves kifakadásában nem egyszer mondta:

— Felakasztom magam csak sokat keressitsek.

Tegnapelőtt este sóra öt krajcárt kért Nagyné az anyósától, aki a pénzt öt darab krajcárosban adta. E miatt ismét összeveszték a fiatal asszony és az anyósa. A veszekedést már el is felejtették, mikor tegnap délelőtt sehhol sem találták Nagynét. Nagy rosszat sejtve, keresésre indult feleségének s így akadt rá a padláson, ahol egy gerendára akasztotta fel magát a fiatal asszony. Az esetről jelentést tettek az ügyészségnek, mely elrendelte a vizsgálatot, amit fogamatossított is az előjáróság. Megállapították, hogy bűntény nem fog fenn.

* **Artisták figyelmébe.** A belügyminiszter tegnap körrendeletet intézett a vármegyéhez, amelyben tudatja, hogy Amerikában *Karnelló* Rajmond kabaré tulajdonos magához csalja a magyar artistákat, sőt a színészeket is, aztán valóságos kizsákmányolja őket. Az előre megígért fizetésről pedig csak az ígéret tud, de a szegény becsapott artisták alig kapnak annyit, amiből fenn tudják tartani magukat. A kabaré tulajdonosa ugyanis csakis az olasz artistákkal szemben tartja meg ígéretét, a többi tagokat pedig úgy csapja be ahogy tudja. A miniszter rendeletében felhívja a vármegye figyelmét, hogy Biharban minden artistát figyelmeztessen nehogy felüljenek *Karnelló* ígéreteinek és államköltségen keljen haza szállítani őket.

* **Adomány a Mensának.** A Bihar-megyei *Takarékpenztár* 50 koronát adományozott a nagyvárad kir. jogakadémia „Mensa”-ja javára.

* **Öngyilkos gyermek.** Titokzatos öngyilkosság tartja izgalomban a margitai járás egyik kis községét Terjét. Mint tudósítónk jelenti, tegnap délelőtt *Kerezi László* gazdálkodó 14 éves *László* nevű fiának a keresésére indult. Keresés közben az ólba is bement *Kerezi*. Az ólban meg is találta a szerencsétlen gyermeket élettelenül felakasztva az ól egyik gerendájára. Az esetről jelentést tettek a csendőrségnek, mely megindította a vizsgálatot. Az eddigi nyomozás adatai szerint a 14 éves gyermek elmebajos volt s valószínű, hogy cselekedetét is ennek hatása alatt követte el.

* **Keresik a halott hozzátartozóit.** Még január 20-án jelentette a rendőrségi sajtóiroda, hogy *Kunmadarason* egy *Schönfeld Adolf* kékitő árus hirtelen meghalt. Felhívja a rendőrség nevezett hozzátartozóit, kiket ezideig a város területén feltalálni nem sikerült, hogy nevezett kékitő árusnak hátramaradt ruhásműit a kunmadarasi jegyzőségénél átveheti.

* **Kivándorlás.** A napokban megirtuk, hogy a margitai járásból rohamosan vándorolnak ki Amerikába. Különösen *Kéts* és *Genyite* községek azok, melyektől tömegesen indulnak utra a meggazdagodni vágyók. Hogy mennyire terjed a kivándorlási kedv a margitai járásban annak regisztrálására elegendő megemlíteni, hogy tegnap a margitai főszolgabíró 100 drb utlevél lapot kért az alispántól.

* **Hirtelen halál.** Tegnap délután 3 órakor *Obelleitner János* 57 éves sütő segéd a Sztaroveszky-utca 17. szám alatt levő sütődjében összeesett s néhány perc múlva meghalt. A hirtelen halálesetet azonnal bejelentették a rendőrségnek, honnan *Erlich* és dr. *Berkovits* René tisztii orvos nyomban kiszálltak a helyszínére. A tisztii orvos megállapította, hogy a halált szívizélhűdés okozta.

* **Megszökött a férje távollétében.** *Zsáka* népe egyébről se beszél most, mint a gépész *Lessi Mihály* feleségének a szökéséről. A gépész ugyanis még szombaton Budapestre utazott, hogy cséplő gépet vásároljon. Ezt az időt felesége arra használta fel, hogy a lakásban összepakolt minden elvihetők és azzal megszökött. A férj, mikor hazaérkezett, teljesen üresen találta a lakást. A dologról nyomban jelentést tett a csendőrségnek, mely megindította a megszökött asszony után a kutatást. Hír szerint az asszony családi ügyből kifolyólag hagyta el az urát, aki most ország-szerte keresteti a feleségét.

* **A hegyilakók panasa.** Künn a hegyen mind süröbben tarkálnak a kis család; házak és sveici stílusú villák a nemes fajú szőlősorok között s e volt kaszálós dombon. Lassan-lassan betepiti a város a hegyet is, ma-holnap iskoláról is kell gondoskodnia s egyszerű csak készen fog állani az új külváros a magában. Menekül a városi lakbérémelés és drágaság elől az az alsóbb néposztály, mint valamikor a plebejusok Rómából a hegyre. Itt a vasuti gépház megett a hegy lábainál több utcából álló negyed áll. E negyed lakói azonban el vannak zárva a várostól, mert abszolúte járhatatlan az útjuk, kavicsot sem hordtak ide soha. Ismételten jártak deputációk a polgármesterhez, mérnöki hivatalhoz, de hiába volt a panasz. A kérés pedig annál jogosultabb, mert a csak most épülő *Nilgész*-telep útja és szerpentinje már rendszeren fel van kaicsolva. De itt is a repülőhidtól a szerpentinig az összekötő

kis ut járhatatlan. Aránylag pedig elég rövid utvonallal van szó. Magas helyről jött ugyan a panasz (a hegyről!) de csak egyszerű emberek-től, azonban figyelmet érdemel.

* Csak **MAUTHNER**-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

* **Az éttermi pincérek estélyének jövedelme.** Farsang utolsó hetében tartották az éttermi pincérek jótékonycélú táncestélyüket. Az Éttermi Pincérek Egyesületének 1110 korona 40 fillér bevétele volt az összes kiadásokon kívül, ebből 50 koronát a Nagyvárad Népkönyh, 50 koronát pedig az árvaház részére adományozott az egyesület, a többi bevételt az állásnélküli pincérek segélyalapja javára fordította. A mulatság sikere *Leitner* Ferenc elnök, *Somkgyi* Dezső főrendező és *Kneisel* József rendező buzgózkodásának köszönhető, akiknek rendkívül nagy részük volt az anyagi siker elérésében is. A mulatság jótékonycélja javára igen sokan adakoztak, köztük *Louis Francois* pezsgőgyára 6, *Litke* pezsgőgyára 12 üveg pezsgőt.

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a télalmi időszak, de az igazi vadász most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezzze be szakembertől. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyvere rendben legyen mire újból szüksége lesz reá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban kezes-ség mellett található **LADÁNYI JÓZSEF** puskaműves-nél, Nagyvárad, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. Mőporáruda. Telephon 269. — Tanoncz felvétetik.

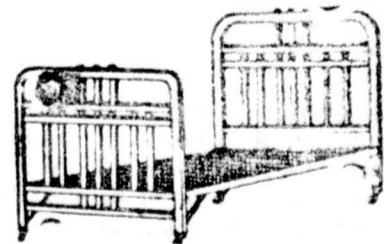
x **Trieszti kávépiac Nagyváradon.** A kávé olcsóbb lett! Aszódi Kossuth utcái kereskedő tudósítása. A már országosan ismert Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéja, mely a legjobb és legolcsóbb, frissen és meleg állapotban áll a nagyközönség rendelkezésére. Ara 1 kilo 4 kor. fél kilo 2 kor. negyed kilo 1 kor. Motorüzemű pörkölés és darálás.

SELYEM TRIKÓ, GUMI TRIKÓ ÉS HALCSONTNÉLKÜLI FÜZŐ
eredeti párisi szabadalmazott gyártmány, csak

Rosenzweig Rózánál

kapható. Szalárdi-utca 9.

Vas és rézhutor

gyári taktari

Székényág 3 matraecal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarniss 4 korona

Gyermekág 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Csitri.
Csütörtök: Leányvásár.
Péntek: Artatlan Zsuzsi.
Szombat: Sárga liliom.
Vasárnap délután: Karenin Anna. este: Virágcsata.

A Csitri — harmadszor. Ma este mutatja be a színház harmadszor a »Csitri« című pompás francia vígjátékot, amely első két előadásával olyan sikert aratott, amire már régóta nem emlékeznek a színház tájkán. A darabot az első szereposztásban ismétlik.

Leányvásár és Artatlan Zsuzsi A színház műsorán az idei operette újdonságok közül a két legnagyobb sikerű a Leányvásár és Artatlan Zsuzsi szerepel a héten. Mind a két darab a bemutató elsőrangú szereposztásban megy, még pedig a Leányvásár csütörtökön, az Artatlan Zsuzsi pedig pénteken este.

A Sárga Liliom — új főszereplők. Szombat este értékes repriz lesz a színházban: a társulat feleleveníti Biró Lajosnak, az országos híró írónak »Sárga Liliom« című színművét. Az előadás külön érdekessége lesz, hogy a főherceget ez alkalommal először játssza Gózon Gyula. A szárnysegéd Thurzó főhadnagy szerepét pedig Thurányi Alajos veszi át.

Mihályi Ernő sikere Pozsonyban. A nagyváradai színház volt kitűnő tenoristája, Mihályi Ernő jelenleg Pozsonyban aratja a babérokat, még pedig egész garmadával. Nemrég Hoffmann meséjét adta az ottani színház természetesen Mihályival Hoffmann szerepében. Az előadást végignézte Frigyes főherceg is menyasszony leányával és leendő vejével. A főhercegi családnak annyira feltűnt Mihályi pompás alakítása, hogy igen részletes információt kért a művésztől, honnan jött Pozsonyba stb. Másnap Pozsony társas köreiben szívében beszéltek, mennyire meggyerte Mihályi a főhercegi család tetszését.

IRODALOM.

A Bűn virága német fordításban. Véssey Kálmán, lapunk volt munkatársának sikert aratott drámája a »Bűn virága« március hó elején német nyelven is megjelenik Scharf Miksa fordításában.

Országos Méhész Zsebnaptár 1912. évre. Szerkeszti: Süllössy Zoltán országgyűlési képviselő az Országos Magyar Méhészeti Egyesület ügyvezető alelnöke. 176 lap. Ára 1 korona 50 fillér. A fentti cím alatt egy hézagpótló munka jelent meg, amelyben a gyakorlati méhészkedő mindennapi foglalkozásában előforduló kérdésekre adott felvilágosításokon kívül a legkiválóbb méhészeti szakírók tollából eredő hasznos méhészeti közlemények foglaltatnak. A méhészeti tudomány, a gyakorlati ismeretek, a társadalmi mozgalmak és a kormányzati intézkedések hasznos tárháza ez a csinos kis könyv, mely hivatva van a hazai méhészek körében elterjedt hasonló külföldi munkákat pótolni. A szerkesztő buzgalma párosulva kiváló munkatársai szakavatottságával a magyar méhészeti irodalomnak valóban egyik igazán kiváló és hézagpótló hasznos munkáját alkották meg, amely hivatva van éppen a kezdő méhészt utbaigazítani, valamint a már régebben méhészkedőknek jó tanácsokat nyújtani. A számos képpel ellátott,

csinos vászonkötésű könyv 1 korona 50 fillért minden könyvkereskedésben megszerezhető.

A Magyar Gazdák Szemléje februári füzete a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Gazdáink és a választó jog. Szegk Dezső: Európai Törökország mezőgazdasági viszonyai. Vajda Armin: A mezőgazdasági hitel Franciáországban. Agrárius: A német választások tanulságai. Szépvényi Ferenc: A magyarországi kivándorlás a huszadik században. Dr Kovács József: Mezőkeresztes nagykörtség. Külfületek. A jeles folyóirat Bernát István szerkesztésében jelenik meg, egy füzet ára 1 korona 20 fillér.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Egy világhírű tenorista da'estéje. A zenepártolók egyesülete gyönyörű munkát végzett ezidén is a zenei kultúra fejlesztése érdekében s bérletszezonját méltóan akarja lezárni: egy világhírű tenoristát — Jac, von Kempen t — szerződtetett egy da'estélyre. Kempen a legnagyobb hangversenyénekes ma az egész kontinensen és valósággal művészi szenzáció minden fellépte. Az idei koncert szezonban Európa csaknem minden nagyobb városában fellépett Kempen és csak rendkívüli áldozatok árán sikerült egyetlen nagyváradai da'estére megnyerni. A kiváló énekest Henry Wilhelmus holland zongoraművész kíséri s külön zongora számokkal is szerepel a műsoron. A da'est március 5-én, kedden este lesz s arra Vidor Manó árusítja a jegyeket.

Igazságszolgáltatás.

§ **A Tribuna sajtópöre.** Tegnap fejte be az esküdtszövetség a Tribuna sajtópörének tárgyalását. Az esküdtek bűnösnek mondták ki Bocriut ügyvédjelöltet és a verdikt alapján a bíróság 1000 korona fős és 500 korona mellékbüntetésre ítélte.

TÁVIRATOK.

Barabás aradi háza.

Arad, febr. 27.

Barabás Bélának tudvalevőleg diszes háza volt Aradon, amely után ott virilista is volt. Mivel azonban Barabás Pestmegyében is virilista, az aradiak felszólították, hogy vagy egyik vagy másik bizottsági tagságáról mondjon le. Barabás Béla most erre azzal felelt, hogy aradi házat eladta 102.000 koronáért s így ottani virilistasága megszűnt.

A keresztgyalázó talmudista.

Hajdudorog, febr. 27.

Princz Jenő 17 éves talmudistát, a hajdunánási rabbi fiát, aki egy alkalommal a keresztet leköpte, a járásbíró 3 heti fogházra ítélte.

Öngyilkosság a kórház előtt.

Miskolc, febr. 27.

(Saját tudósítónktól.) Az Erzsébet kórház előtt ma egy fára felakasztva találták Kovács Henrik hulláját. A vizsgálat megállapította, hogy Kovács a kór-

házból, hol mint betegét kezeltek kikérezkedett és ezalatt felakasztotta magát.

Ujabb flotta akció.

Konstantinápoly, február 27.

(Saját tudósítónktól.) A porta biztos tudomást szerzett róla, hogy az olasz flotta újabb akciót kezd. Az esetben ha az olasz flotta tényleg megkezdte működését. A porta a Dardanellákat alá fogja aknáztatni.

Az olaszok kiutasítása.

Beirut, február 27.

Néhány ezer mohamedán fenyegetőzve követelte tegnap az olaszok kiutasítását. A szíriai váli intézkedést kért a kormánytól, hogy legalább az olasz munkásokat távolítsa el a városból, különben nem áll jól érte, hogy a mohamedán lakosság nem fog véres megtorlást venni a bombázásért. Damaszkusban és Aleppóban is veszedelem fenyegeti az idegeneket.

Szaloniki, február 27.

Beirut bombázása miatt itt nagy az elkeseredés a mohamedán lakosság között. A hatóság utasításokat kért a kormánytól, hogy mi tévő legyen s azt ajánlotta hogy tanácsos volna az olaszokat nyomban kiutasítani, mert csak így módon lehet helyreállítani a nyugalmat. Az erős ködben lázasan készülnek a védekezésre, a Cap Karaburnu várat felgyverezték, a tisztek parancsot kaptak, hogy senki se hagyja el helyét.

Az angol bányász sztrájk.

London, február 27.

Asquith miniszterelnök és a bányatulajdonosok tegnapi konferenciájáról, mely hosszú ideig tartott, hivatalosan csak névsort tettek közzé. Az egyetlen válasz, amit a kérdezősködő újságírók a jegyzőkönyvet vezető tisztviselőtől kaphattak, ez volt:

— Ami holnap fog történni, azt csak az istenek tudják!

Halálos kalapács ütés.

Miskolc, febr. 27.

(Saját tudósítónktól.) Ma az utcán halva találták meg Kovács Pál iparost. Kovács fejébe egy éles kőműves kalapács volt ütve, amit az orvos alig tudott eltávolítani. A rendőrség a gyilkost Mozalik Ferenc személyében elfogta.

Elítelt sikkasztó.

Arad, febr. 27.

Az aradi törvényszék ma három hónapi fogházra ítélte Perlusz Manó könyvelőt, aki a marostordai takarékpénztárnak feladás végett nezi átadott több ezer koronáját elsikkasztotta.

Gyilkosság egy pör miatt.

Petrozsény, febr. 27.

Lukule István felsőbarbatáni lakos beperelte Rád Johant 60 koronáért. Rád ezért tegnap megölte Lunkulát az utcán. A gyilkost a csendőrök letartóztatták.

REGÉNYCSARNOK.

HELEN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás) 64

— Ha azt a szép munkát látod, csodálkozni fogsz, hogy oly olcsón vettem; mindössze a játékszerekkel együtt, öt tallér és három garas.

— Mindjárt hozom a pénzt, — mondá hirtelen Louise, mert az érzett kínos föliundulást sem tovább legyőzni nem tudta, sem férjének mutatni nem akarta.

Midőn a szekrény előt állt, melyben kis pénzkéssletét tartotta, nagyot lélekzett s egy pár könnyecpet törült le.

— Szégyeld magad, Louise! — susogá magában — ne lássa a te jó Ferenced nedves szemeidet; különben azt hihető, szomorkodol, hogy a gyermekre gondolt, rád pedig nem. Hiszen ez természetes és tulajdonképen magam vagyok oka, mert több ízben kértem őt, hogy nekem semmi fölöslegest ne vegyen. Csakis azon ijedtem meg, hogy annyi pénzt kiad oly dolgokért, melyeket könnyen nélkülözhetünk volna. Egy háziruhára volna szükségem — és ruhájára tekintett; oly foltos és kopott volt az, hogy csak rendkívüli tisztasága tette némileg tisztességes külsejűvé. — Két tallérba került volna; de most már sokáig nem vehetem meg magamnak. Hanem ezek lázongó gondolatok;... nem Ferenc tart-e fön mindnyájunkat keserves fáradozásai által? És én ne örüljek vele, midőn, ártatlanul mint a gyermek, egyszer különös örömet szerez magának szorgalma gyümölcseiért?

Sekesen mintha bűn volna tovább is gondolkodni, kivette a pénzt egy kis katulyából; nagyon kevés maradt benne és Louise nem tudta megakadályozni, hogy még egy sőhaj ne keljen ajkain.

A Sas szolgálját már a kertben találta az orvossal. Odaadta a pénzt s aztán Branddal együtt bámulta a bevezárlatokat, dicsérte a szép munkát rajtok és Ferenc izlésteljes válahztását. Az orvos teljesen boldog volt és legkevésbé sem sejtette, hogy ezen cselekedete által nevének bánatot okozott.

Helén mindent igen jól látott ablakából, bár egy szót sem értett a kertben folyt beszédből. Már többször volt tanuja hasonló jeleneteknek és ismerte azvk jelentését.

— Az orvos nagyon gondatlan, — mondá magában, — és Louise nagyon türelmes, mondhatnám, nagyon gyenge iránta. De nehéz is lehet egy asszonyra nézve hibákat találni a szerett férjben és még nehezebb, azon ember hajlamainak, kinek mindennünket köszönjük, korlátokat szabni; főképp ha azoknak oly gyermeked módon nyilatkoznak, mint ennél a jó megmondatlan embernél. Még szerencse, hogy én itt vagyok és néha alkalmat találok Louise gondjain könnyíteni. Aldott lélek! Nem panaszkodnék, ha férje szarvasgomba-pástétomot ennék, míg neki magának kenyere sem volna.

Az orvos Helén ablakához jött kincsével, s így magánbeszédének véget vetett; aztán jött Louise is ebédre hinni és midőn ennek végével az orvos a karszékekben, Károly pedig ágyacskájában siestát tartottak, a két nő bizalmas csevegés közt állt le Helén szobájában.

Később Brand még néhány beteget látogatott meg és egy egyszerű vacsorára gyűlt össze a kis család a kerti asztal köré; így folyt le a nap hátralévő része szokott, békés egyformaságban.

A következő nap azonban különféle izgalommal teljes Louise-ra nézve.

Brand másnap a reggeli után éppen távoznia akart, midőn egy szegény napszámos beteg feleségéhez hívta őt.

A fiatal orvos szegény betegeire nézve sajnos volt, hogy az ő gyakorlata, bár eléggé

ki vala terjedve, keveset jövedelmezett. A félrefekvő, kereset nélküli városkában sok olyan akadt, ki évekig adós maradt az orvos számlájával; voltak olyanok is, kiknek máj előre engedte a taksát és a vidébnek majdnem átlag vagyontalan népességénél sem ment jobban a dolog.

Igy történt, hogy az orvos gyakran a legnagyobb nyomort látta és meleg részvéte dacára sem voláképes máképpen, mint tanácsa és vigasztalása által némi könnyebbéget szerezni. Ha azonban rögtöni segélyre volt szükség, akkor gyakran megfedkezett saját korlátolt körülményeiről, és oly bőkezűen segített, hogy némely számító gazdag is megszegyenülve érezhette volna magát általa.

Az orvos elment a napszámosmal a beteg asszonyhoz, aztán, ki a vidékre, s a hölgyeknek a délelőt szokott módon folyt le.

Ebédnél kérdezte nejét Brand, hogy a napszámos vitte-e egy kis málnalevet a beteg részére és midőn neje nimmal felelt mondá:

— Így hát az én felszólításom dacára is szégyelte ezt tenni; de ide rendeltem, hogy félkettőre tudósítson neje állapotáról akkor majd odaadhatod neki, meg egy kis cukrot és théát is.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

A gabonaüzletén tegnap változatlan volt az irányzat. Készáruban kevés volt a forgalom.

Határidők zárlata:

Áprilisi buza (1912)	— —	11:78
Októberi buza	— —	11:01
Áprilisi rozs	— —	10:59
Októberi rozs	— —	9:23
Áprilisi zab	— —	10:20
Októberi zab	— —	8:50
Májusi tengeri (1912)	— —	8:86
Juliusi tengeri	— —	8:78

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	868.—
Oszták hitelrészvény	— —	656.50
Jelzálogbank	— —	501.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	577.75
Közuti vasut	— —	810.50
Oszták államvasut részvény	— —	738.—
Salgótarjáni kőszén	— —	744.—
Városi vasut	— —	432.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912 január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 7500 drb új 200 koronás n. é. részvényt kibocsátása által két millió ötszáz ezer koronáról

négy millió koronára

emeli fel.

Ezen új 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsátású részvények 250 koronáért árban bocsátatnak ki, melyből 200 korona az alapítóké, 50 korona a rendes tartalék-alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 új részvény átvételére van joga. Tartozik azon-

ban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912 február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912 február 20 ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig	100
1912 április 10-ig	100

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az új részvények 1912 január 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsátandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig, vagyis 1912 február 20 ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága.

VARJU FERENC

műbútor asztalos

DAMJANICS-UTCZA 30 SZ.

Készít minden néven nevezendő modern butorokat stb. — Elvállal javításokat jutányos árban.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű száma törzsbelet jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetekezett pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetekezett célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtson és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

a) a heti befizetések kilenctized része erejéig minden további biztosíték nélkül;
b) ingatlanokra;
c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
d) megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezvényre. A szövetekezettbe való belépés alkalmával törzsbeletenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbeletét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósítottatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet igazgatósága.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Hirdetmény.

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénykéjét 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800,000 koronára

felel, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénykére, 200 korona felpenzből a kibocsátási költségek levonása után fennmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.

III. Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megítérendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912. január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912. február 29-én tul az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényivek nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzése után azonnal visszaadtnak.

V. A befizetések következőképpen teljesítendők:

300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával.

250 „ „ 1912. március 31-ig

250 „ „ 1912. április 30-ig

és minden részletfizetésnél az 1912. január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmessége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

**A Biharmegyei Takarékpénztár
Igazgatósága.**

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesít, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések — hozzászámitva a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

**A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.**

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankeszközök beszedéseivel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

Mindenkit érdekel!

Van szerencsém Nagyvárad város és vidéke t. közönségének tudomására hozni, hogy **Nagyváradon, Olasz Bazár-épületben (Színház mellett)** egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

vegytisztító és vasaló

üzletet nyitottam.

Elvállalok férfi, női ruhákat, katonai egyenruhákat, szőnyegeket, függönyt, buterszőveget, napernyőt, keztyűt, szőrmeárukat a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig, teljesen bontatlan tisztításért a legmesszebbmenő jóállással jutányos díjazás mellett. Magamat nagybecsű pártfogásukba ajánlva maradtam

Tisztelettel

STEINER M.
vegytisztító.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 „ francia szájviz	25 „
1 „ száj szagtalanító	50 „
1 tubus dr Heyder fogerém	50 „
1 „ Thymol	20 „
1 „ Stomatin	20 „
1 „ téglés Odonton fogpaszta	55 „
1 drb Odontin betét	35 „
1 üveg Pixavon	98 „
1 üveg Bay Rum	35 „
1 „ Vera Viollette brillantín	30 „
1 „ francia brillantín	15, 22, 35 „
1 „ folyékony brillantín	50 „
1 „ valódi dió olaj	15 „
1 „ „ „ kivonat	75 „
1 drb bajszkötő	15, 20 35 „

1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.
1 téglés Margit erém	40 „
1 „ Diana erém	65 „
1 drb Diana szappan	65 „
1 dob Lechner puder	88 „
1 „ amerikai porcellán puder	1 frt 20 „
1 üveg amerikai petrol	50 „
1 „ Emke hajszesz hajbubálás olaj	1 frt „
1 fekete champos	12 „
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 „
3 drb francia ibolya szappan	50 „
1 „ Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 „
1 „ Speick szappan	28 „
1 „ Windsor szappan	88 „
1 tubus kaloderma	28 „
1 „ Beloderma kézfinomító	20 „
1 üvegtégely tejjerém	20 „

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 „ 50 „
1 valódi serte hajkefe	70 „
1 dublé hajszkefe	20 „
1 valódi serte ruhakefe	45 „
1 körömkefe	05 „
1 surolókefe óriási	20 „
1 surolókefe kisebb	10 „
12 drb Royal angol csipő oróm	96 „
1 drb cipőerém-kefe kenőközzel	70 „
1 „ cipőfényesítő flanel	20 „
1 „ Jurigatem Zománc	80 „
1 mtr vörös gumicső	60 „
Egynegyed Ko Bruz watta	35 „

805

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellenőrzése, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kímérve a legmodernebb Odeurökben!

A VILÁG LEGJOBB

Az angol király szállító.
Különlegesség:
„Kingdom Blend“
Az angol király five o'clock teája.

U.K. TEAS
UNITED TEA COMPANY
LONDON

A valesi hereeg szállító.
Az „U.K.“ teák.
módfelett kiadásak és zamatosak.

Főraktár: Janky Antal utódánál.

Szőlő-
oltványokat szállít amerikai sima és gyökeres vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert **Kisküküllömenti első szőlőoltvány-telep** tulajdonos: **CASPARI FRIGYES** MEDGYES, 30. sz. (Nagyküküllő-megye.)
ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo
Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

Szalonna, plombozott lóhere, luczerna, bükköny, len és kendermag, árpa, zab kitünő minőségben kapható. Gabona és termények vásárlása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Tuleky-utca 3-ik szám, banképület.

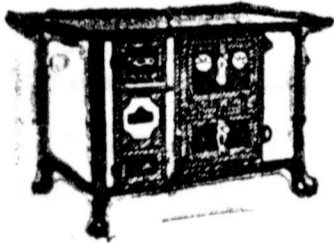
A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r.-t. sertéshizláló telepén

kövér sertések
naponként reggel 6 órától, d. u. 6 óráig egyenként is a napi árakon kaphatók.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Percses-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

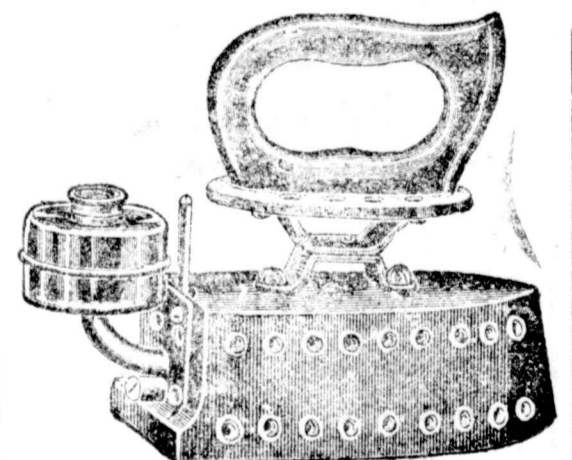
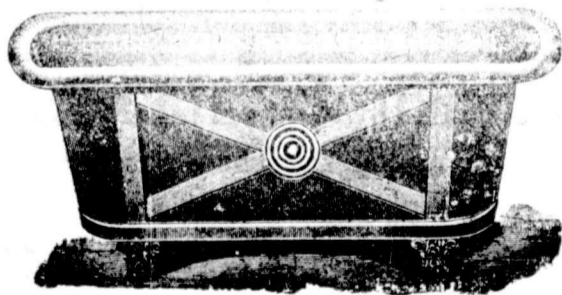
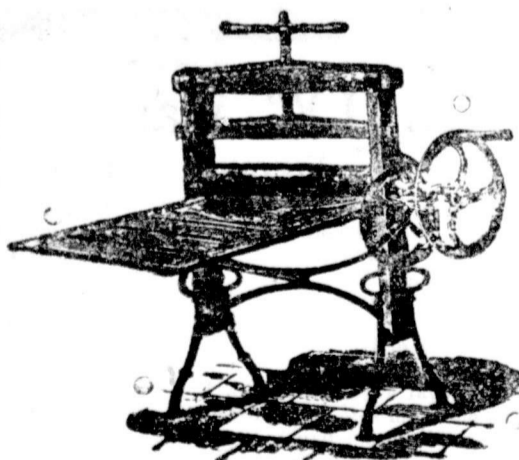
és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gyermekkoscsik, kerti butorok, utazó kosarak, bőrárak, női ridikülök, sétabotok és játékaruk, ugyszinte mindennemű bazár-cikkek legolcsóbban beszerezhetők:

Kolin Náthán-nál
Rákóczi-ut 10. szám.

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek,
modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

